

Startnotitie Wonen Welzijn Zorg Helmond

Oktober 2007

1	AANLEIDING	3
2	AMBITIE EN DOELSTELLING	3
3	WAT REALISEREN? BASIS- EN PLUSVOORZIENINGEN	4
	Basisvoorzieningen.....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
	Plusvoorzieningen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Bovenwijkse en stedelijke voorzieningen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4	HOE ORGANISEREN? WOONSERVICEGEBIEDEN EN CLUSTERS VAN VOORZIENINGEN	6
4.1	Woonservicegebieden	7
4.2	Clusters van voorzieningen	8
4.3	Waar beginnen?	9
5	TOT SLOT: INTENTIE EN ROLOPVATTING GEMEENTE.....	10
BIJLAGE 1	UITKOMSTEN WORKSHOPS WOONSERVICEGEBIEDEN WMO-CONFERENTIE 25 APRIL 2007	11
BIJLAGE 2	DRIE CATEGORIEËN WOONVORMEN.....	13
BIJLAGE 3	BASISGEGEVENS WOONSERVICEGEBIEDEN, VOORLOPIGE INDELING	16

1 Aanleiding

Voor u ligt de gemeentelijke startnotitie met daarin een uitwerking van de visie op Wonen, welzijn en zorg (WWZ). Deze visie is om drie redenen opgesteld.

In de eerste plaats moet er een vervolg komen op het in de afgelopen jaren uitgevoerde traject over de Opgave wonen en zorg 2015, dat vorig jaar tot een eindrapport heeft geleid. Deze opgave is voor het onderdeel Wonen voor een deel reeds uitgewerkt in de Woonvisie voor de periode 2007 – 2015. In de Woonvisie 2007 -2015, met als titel “Helmond bouwt de toekomst: Goed Wonen Dus !” is het beleid van de gemeente Helmond op het gebied van Wonen vastgelegd. In deze visie spreekt de gemeente Helmond de ambitie uit door te groeien naar 100.000 inwoners. Om deze ambitie te bereiken is de bouw van ca. 9.000 woningen in de periode tot 2015 nodig. In 2015 moet 15 % van de woningvoorraad volledig levensloopbestendig zijn en dienen er in totaal 1.900 voor senioren geschikte woningen zijn gerealiseerd. Met de bouw van woningen alleen kan deze ambitie echter niet worden gerealiseerd. Ook dient de stad een verdere ontwikkeling op sociaal, maatschappelijk en vooral economisch gebied door te maken.

In de tweede plaats is de beleidsontwikkeling in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in hoge mate verbonden met de ontwikkelingen op het gebied van Wonen, welzijn en zorg. We willen over beide trajecten dan ook tegelijkertijd besluitvorming plegen.

In het kader van de voorbereiding op de Wmo zijn we tenslotte door onze partners (woningcorporaties, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties) expliciet uitgenodigd om zo snel mogelijk de inhoudelijke en geografische kader op het WWZ-terrein aan te geven zodat zij hun investeringsbereidheid, ambities, ideeën en energie kunnen omzetten in concrete acties. De burgers met wie wij over dit onderwerp hebben gesproken hebben bevestigd dat ook zij dit een goed idee vinden. (Voor een verslag van de workshops over dit onderwerp op de Wmo-conferentie op 25 april, zie Bijlage 1)

2 Ambitie en doelstelling

De ambitie die de gemeente Helmond heeft met het WWZ-beleid heeft betrekking op de individuele dimensie van de sociale, actieve en zorgzame stad zoals we die met de Wmo willen realiseren. Het WWZ-beleid richt zich op het scheppen van de randvoorwaarden om – ook met beperkingen – zelfstandig te kunnen leven.

Ambitie

Helmonders zijn in staat zolang mogelijk zelfstandig te blijven wonen, functioneren en participeren

Deze ambitie brengt niet alleen tot uitdrukking dat we kiezen voor een integrale aanpak van wonen, zorg en welzijn, maar maakt ook duidelijk dat we het WWZ-beleid willen vormgeven als een voorzieningenbeleid. Het gaat ons bij dit beleidsterrein om het regisseren en creëren van een voorzieningenaanbod dat mensen in staat stelt om zelfstandig te zijn.

Dat wil niet zeggen dat we ons niet ook actief bemoeien met het ondersteunen en prikkelen van mensen om van deze mogelijkheden gebruik te maken, maar dat valt wat ons betreft buiten de reikwijdte van het specifieke WWZ-beleid en krijgt bijvoorbeeld vorm in het Wmo-, het WWB- en het armoedebeleid.

Onze ambitie op het terrein van WWZ kan dus worden vertaald in de volgende doelstelling:

Doelstelling

Helmonders kunnen gebruik maken van een volledig pakket aan voorzieningen die hen in staat stellen hun leven naar eigen inzicht te leven.

In het vervolg van dit document werken we deze doelstelling verder uit.

3 Wat realiseren? Basis- en plusvoorzieningen

We willen dus dat burgers in Helmond gebruik kunnen maken van een ‘volledig pakket aan voorzieningen’. Maar wat is een ‘volledig pakket’. Om die vraag te beantwoorden hebben we in een bijeenkomst met burgers en professionals een voorlopige lijst opgesteld van de voorzieningen die deel uit kunnen maken van zo’n pakket. Daarbij is een onderscheid gemaakt in drie categorieën:

- basisvoorzieningen
- plus-voorzieningen
- bovenwijkse en stedelijke voorzieningen

De bedoeling is deze voorlopige lijst de komende periode aan te scherpen en uiteindelijk de basis- en plusvoorzieningen vast te stellen. Hierbij zullen we onze partners betrekken.

Basisvoorzieningen zijn voor voorzieningen die op termijn voor iedereen in Helmond beschikbaar zijn, ongeacht het karakter of de samenstelling van de wijk waar iemand woont. Natuurlijk worden de omvang en de vorm van basisvoorzieningen wél afgestemd op de behoefte van de wijk. De behoefte van de burgers heeft echter niet alleen betrekking op kwantiteit, maar juist ook op kwaliteit. Met andere woorden: er moet voor gezorgd worden dat de voorzieningen die worden geboden niet alleen aanwezig zijn, maar dat ze kwalitatief ook zó aantrekkelijk zijn dat mensen er daadwerkelijk gebruik van willen maken. Onder kwaliteit verstaan we in ieder geval ruimtelijke en gebouwelijke kwaliteit, professionaliteit en bereikbaarheid (fysiek en financieel). Het is deze wens om aandacht te besteden aan kwaliteit, die ertoe heeft geleid dat we in onze indeling hebben gekozen voor betrekkelijk grote gebieden. Door te kiezen voor een omvangrijk kwantitatief draagvlak, blijven middelen over om te investeren in kwaliteit.

De voorlopige lijst met basisvoorzieningen is gebaseerd op vijf criteria. Een voorziening die aan één of meer van deze criteria voldoet is een basisvoorziening.

- omdat deze voorzieningen de zelfstandigheid/zelfredzaamheid kunnen waarborgen (van kinderen, ouderen, bewoners met zorgvraag etc.)
- omdat deze voorzieningen de leefbaarheid en samenhang kunnen waarborgen
- vanwege de hoge bezoekfrequentie/ dagelijks gebruik van de voorziening
- vanwege de gewenste laagdrempeligheid of toegankelijkheid van de voorziening
- omdat organisatie op wijkniveau leidt tot kansen voor inhoudelijke synergie en organisatorische schaalvoordelen.

Ook bevat de lijst alleen functies en geen gebouwen. In onderstaand overzicht is een indeling gemaakt in basisvoorzieningen op het terrein van jeugd, zorg, welzijn, wonen, dagelijks leven, informatie en advies en overig. Voor enkele voorzieningen, zoals maatschappelijk werk geldt dat zij in meerdere categorieën te plaatsen zijn.

Basisvoorzieningen

Jeugd	Zorg	Welzijn
Jeugdgezondheidszorg (incl. ouder en kindzorg)	Thuiszorg op afroep	Activiteitsaanbod (recreatief, educatief, cultureel, sportief etc.) voor kinderen, jeugdigen, jongeren, volwassenen, senioren, etnische groepen en bijzondere groepen ¹
Basisonderwijs	Thuiszorg op afspraak	Maatschappelijk werk
Voor en Vroegschoolse educatie (peuterspeelzaalwerk)	(Steunpunt) 24-uurs zorg	Ouderenontmoetingsplek
Kinderopvang en buitenschoolse opvang	Huisarts	Jongerenontmoetingsplek
Speelvoorziening (trapveldje/speeltuin/ braakliggend terrein)	Apotheek	Sportvoorzieningen
	Paramedische zorg (opvoedondersteuning, logopedie, fysiotherapie etc.)	Groenvoorziening (bijv. park)
	Maaltijdvoorziening	

Wonen en leefbaarheid	Algemeen dagelijks leven	Informatie en advies
Geschikte woonvormen	Buurtsuper voor dagelijkse boodschappen	Informatie- en meldpunt WWZ
Verzorgde woonvormen	Pinautomaat/postkantoor	Internetmogelijkheid
Beschermde woonvormen	Snackbar (of andere horecavoorziening)	
Buurtconciërge (fysiek)	Openbaar vervoer (bushalte)	
Buurtbrigadier (handhaven toezicht)	Mogelijkheid om te bidden, mediteren	

¹ Professionele agogen (jongerenwerker, opbouwwerker, ouderenwerker etc.) zijn niet standaard in elke woonservicegebied aanwezig en zullen in overleg met partners worden ingezet, al naar gelang de beleidsmatige behoefte van de wijk.

Naast deze voorlopige basisvoorzieningen is een aantal voorlopige plusvoorzieningen gedefinieerd. *Plusvoorzieningen* kunnen al naar gelang de beleidsmatige behoefte van de wijk in overleg met de partners worden ingezet (denk aan ouderenwerk, jongerenwerk, kinderwerk, sociaal juridische hulp en advies etc.). Daarnaast zijn plusvoorzieningen, voorzieningen zijn die weliswaar wenselijk, maar niet perse noodzakelijk zijn. Hieronder ter illustratie een aantal plusvoorzieningen (niet uitputtend).

Plusvoorzieningen

Tandarts	Loket voor gemeentelijke producten	Sportveld
Bibliotheek	Kapper	Agogen (zoals jongerenwerk, ouderenwerk, opbouwwerk, kinderwerk)
Sociaal juridische hulp en advies		

Tenslotte is in de bijeenkomst met burgers en professionals een aantal voorzieningen benoemd die weliswaar in de stad aanwezig moeten zijn, maar die niet wijkgebonden zijn.

Bovenwijkse en stedelijke voorzieningen

Theater	Speciaal onderwijs	Specialistische zorg/ziekenhuiszorg
Bioscoop	Middelbaar en hoger onderwijs	Station
Uitgaansgelegenheden	Winkelgelegenheid voor niet dagelijkse boodschappen (kleding, non-food, meubels, media, etc)	Hospice
Voortgezet onderwijs	Instellingen voor maatschappelijke opvang en verslavingszorg	Zwembad

4 Hoe organiseren? Woonservicegebieden en clusters van voorzieningen

Om te zorgen dat alle voorzieningen voor alle burgers beschikbaar zijn en om te zorgen dat ze op een efficiënte en klantvriendelijke manier worden aangeboden, willen we Helmond indelen in 7 woonservicegebieden. Voor een beschrijving van de indeling, zie Bijlage 3.

Bij de vaststelling van de woonservicegebieden is enerzijds rekening gehouden met de beleving en oriëntatie van de bewoners en anderzijds met de omvang van het draagvlak voor voorzieningen. Dat levert met name in het geval van Dierdonk een moeilijke puzzel op. De wijk is te klein om draagvlak te bieden voor alle basisvoorzieningen. De aansluiting bij Helmond-Noord is echter niet vanzelfsprekend. We zullen in de uitwerking van de plannen samen met de bewoners bezien wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn voor voorzieningen in Dierdonk.

Duidelijk moet zijn dat deze indeling in woonservicegebieden géén grenzen voor de burger betekent. In tegendeel, deze indeling zorgt ervoor dat burgers optimale vrijheid hebben omdat ze overal in Helmond voor hun voorzieningenaanbod terecht kunnen. De indeling is een beleidsmatig instrument dat het voor de gemeente mogelijk maakt om in kaart te brengen waar de witte vlekken in het aanbod zich bevinden. Samen met onze partners gaan we vervolgens aan de slag om er voor te zorgen dat.

- in elk van deze gebieden het volledige basispakket aan voorzieningen in een voldoende omvang wordt gerealiseerd. Daarbij ligt een fasering in de rede.
- een pakket aan plusvoorzieningen wordt gerealiseerd dat aansluit bij de verdere behoefte in het gebied. Daarbij is nadrukkelijk differentiatie en maatwerk aan de orde.

Daarnaast willen we het voorzieningenaanbod op een slimme manier met elkaar verbinden, zodat meerwaarde ontstaat voor burgers en voor organisaties en dat een efficiënt gebruik van ruimte en gebouwen ontstaat.

4.1 Woonservicegebieden

Wat zijn woonservicegebieden?

Woonservicegebieden zijn gebieden van rond de 10.000 inwoners waarin een volledig pakket aan basisvoorzieningen aanwezig is. Daarnaast is er een pakket aan plusvoorzieningen. Deze hoeven niet in ieder gebied aanwezig te zijn maar worden gecreëerd in die gebieden waar daar behoefte naar is. De omvang van de voorzieningen is uiteraard afhankelijk van de behoefte. In een kinderrijk gebied zullen meer schoollokalen moeten worden gerealiseerd dan in een grijze buurt, waar op zijn beurt meer nultredenwoningen nodig zullen zijn.

Herkenbare aanwezigheid

De meerwaarde van woonservicegebieden moet niet alleen zitten in de aanwezigheid van alle onderdelen van het voorzieningen-aanbod, maar vooral in de integraliteit. We willen met onze partners op het gebied van wonen, welzijn, zorg, leefbaarheid en veiligheid afspreken dat we

- zichtbaar aanwezig zullen zijn in het gebied, zodat mensen ons kunnen vinden (bijvoorbeeld in een loket in een wijkgebouw)
- gezamenlijk onze voorzieningen en activiteiten in en voor het gebied coördineren
- zullen zoeken naar inhoudelijke verbanden en mogelijkheden om samen te werken

Woonzorgzone in elk woonservicegebied

Onze ambitie om ook mensen met zwaardere beperkingen in hun woonservicegebied de mogelijkheden te bieden om zelf een actief bestaan vorm te geven, leidt tot een aanvullende dimensie in ons beleid. Binnen elk woonservicegebied zullen we trachten met onze partners een woonzorgzone te realiseren. Een woonzorgzone is een beperkt gebied (van ongeveer 500 meter doorsnee) waarbinnen alle voorzieningen aanwezig zijn die mensen met zwaardere beperkingen nodig hebben om te kunnen participeren. Dan gaat het om vormen van beschermd en verzorgd wonen, om 24 uren-zorg en toezicht, om winkels en mogelijkheden voor sociale activiteiten en om een openbare ruimte en een verkeerssituatie die is ingericht op het gebruik van minder mobiele mensen. Veiligheid is daarbij een randvoorwaarde.

Wij willen in overleg met onze partners deze woonzorgzones definiëren. Daarbij willen we in principe aansluiten bij winkelcentra, omdat deze vaak het natuurlijke voorzieningenhart van de wijk vormen en omdat zo direct aan een lastig te realiseren kenmerk van 'verzorgd wonen' is voldaan (Bijlage 2).

Verschillen mogen, minimumniveau gerealiseerd

Wij vinden niet dat het werken met woonservicegebieden moet inhouden dat alle Helmondse wijken op elkaar gaan lijken of hetzelfde moeten zijn. Verschillen tussen wijken zullen er altijd zijn en dat moeten we positief waarderen. Wel streven gemeente en partners naar een minimumkwaliteitsniveau. Waar dat nodig is, kiezen we ervoor om de positieve spiraal in neergaande wijken te versterken door juist daar prioriteit te geven aan investeringen in mensen en middelen. Dat geldt dan vooral voor plusvoorzieningen. Daarnaast gaan we door met ons beleid om ook in nieuwe wijken ruimte te creëren voor minder draagkrachtigen, net als nu in wijken met een achterstand ruimte gecreëerd wordt voor 'rijken' en om het sociale oogpunt meer leidend te laten zijn in ruimtelijk-fysieke ontwikkelingen. Uitgangspunt daarbij zijn heterogene wijken, de doelstellingen leefbaarheid en een grote sociale samenhang.

4.2 Clusters van voorzieningen

Behalve over de organisatie van sociale voorzieningen op gebiedsniveau, kan ook het een en ander worden gezegd over de vorm en kwaliteit van het benodigde aanbod.

Clustering voor kwaliteit

Burgers maken alleen gebruik van voorzieningen, als zij deze van voldoende kwaliteit vinden. Uiteraard heeft de beoordeling van deze kwaliteit te maken met de inhoud en mogelijke effectiviteit van de voorziening in kwestie. Maar er is een tweede dimensie aan te wijzen, die betrekking heeft op de praktische bruikbaarheid, de benadering en de gehanteerde dienstverleningsconcepten. Burgers anno 2007 zijn gewend aan diensten en services die klantvriendelijke en met respect worden aangeboden, die er goed uitzien en waarbij de klant koning is. Wachtlijsten, starre bureaucratie, slechte bereikbaarheid, onhandige tijden, teveel gedoe, verslonsde gebouwen, een onprofessionele benadering of een stoffig of wollig imago zijn voor burgers redenen om niet van voorzieningen gebruik te maken. Waar dat gebeurt, schieten de investeringen in deze voorzieningen hun doel voorbij. Ondanks goede bedoelingen worden ze immers niet gebruikt.

Concreet gaat het er om dat burgers in de toekomst nog meer dan nu zullen verwachten dat ze gebruik kunnen maken van een geïntegreerd en samenhangend een scala aan diensten en voorzieningen, dat deze goed en snel bereikbaar zij, dat de dienstverlening en klantbejegening vriendelijk en efficiënt zijn, dat de leveringstijden aansluiten bij de dagindeling van de klanten en dat de uitstraling en het imago van de voorzieningen en accommodaties niet knullig of tweederangs zijn.

Om in de toekomst aftrek te vinden, zal een slag gemaakt moeten worden in de kwaliteit van het aanbod.

- de klant zal meer centraal moeten staan
- de dienstverlening moet klantvriendelijker en efficiënter
- de belevingskwaliteit van de voorzieningen en de accommodaties moet hoger
- het meer geclusterd aanbieden van allerlei voorzieningen voor één en dezelfde doelgroep.

Deze insteek leidt tot de gedachte dat in de toekomst verschillende typen voorzieningencusters gewenst zijn. Daarbij gaat de gemeente Helmond uit van de visie dat een voorzieningencuster vooral een organisatorisch verband van samenhangende voorzieningen is. Waar zich kansen voordoen op multifunctionele accommodaties, zal de gemeente de totstandkoming ondersteunen. Ook zonder zo'n accommodatie kunnen voorzieningencusters echter tot stand komen.

Voorzieningencluster rond zorgvragers

Het eerste type cluster dat in de toekomst nodig is, betreft dat voor zorgvragers. Voor zorgvragers geldt dat hun mobiliteit vaak niet groot is. Een bezoek aan een huisarts of een activiteitencentrum kan een hele onderneming zijn. Om die reden ligt er grote meerwaarde in het op gebiedsniveau (loopafstand) geclusterd aanbieden van voorzieningen voor zorgvragers.

In deze clusters kunnen loketten voor advies, informatie en cliëntondersteuning gerealiseerd worden, worden activiteiten en diensten in de eerste en tweede lijnsgezondheidszorg aangeboden en kunnen zorgvragers (en andere bewoners) terecht voor een welzijnsaanbod op het gebied van dagbesteding, ontmoeting & recreatie, educatie en ontplooiing. Tenslotte kunnen er gemaksdiensten zoals een kapper en een pedicure in worden ondergebracht. Vanuit de multifunctionele centra kunnen tevens aan huis te leveren zorg en diensten worden gecoördineerd en aangeboden.

Voorzieningencluster Onderwijs, Jeugd en Gezin

Een tweede type cluster is gecentreerd rond jeugdigen. Het gaat om een integraal georganiseerd aanbod op buurtniveau waar kinderen (en hun ouders) terecht kunnen voor een heel scala aan onderwijs, educatie, kinderopvang, peuterspeelzaal, buiten- en naschoolse opvang, jeugdwelzijnswerk, jeugdgezondheidszorg, sport, cultuur, etc. Door deze voorzieningen in elkaars nabijheid te clusteren kunnen ouders makkelijker uit de voeten met hun vaak overvolle schema's. Bij de uitwerking van deze clusters wordt uitgegaan van de insteek, het tempo en de prioritering van het bestaande onderwijshuisvestingsplan.

Jongerencentra

Voor oudere jongeren zijn daarnaast accommodaties nodig waar zij buiten werktijden terecht kunnen. In het sociaal programma is de ambitie geformuleerd om in ieder geval in iedere wijk een binnenruimte voor jongeren aan te bieden. De precieze invulling kan uiteenlopen van een mobiel jongerencentrum tot een volledig geoutilleerd jongerencentrum. Wat deze plekken gemeenschappelijk hebben is dat ze zich specifiek op jongeren richten en dat ze niet worden gedeeld met andere doelgroepen. De realisatie van het Badhuys ten opzichte van de Fonkel (samen, maar wel apart) weerspiegelt deze gedachte goed.

Geen aparte accommodaties voor civil society

Het is in de Wmo evident dat er ruimte moet zijn voor allerlei vrijwilligersorganisaties. Organisaties moeten kunnen beschikken over ruimten waar ze activiteiten kunnen organiseren en waar ze kunnen vergaderen. Tegelijkertijd zijn de eisen die vanuit deze doelstellingen aan accommodaties worden gesteld niet bijzonder specifiek. Eigenlijk kunnen organisaties uit het maatschappelijk middenveld hun activiteiten en vergaderingen in alle mogelijk accommodaties – van zorgvragerscentra en brede scholen tot sportkantines en bibliotheken – aanbieden. Het is om die reden niet nodig om aparte accommodaties voor dit doel te hebben. Wel moet voor ogen worden gehouden dat de locaties moeten voldoen aan basisvoorwaarden rond bijvoorbeeld functionaliteit en openheid. Daarnaast is van belang dat de gemeente als regisseur zorgt dat er voldoende ontmoetingsgelegenheid wordt gecreëerd voor alle inwoners van het gebied.

4.3 Waar beginnen?

Het zal niet mogelijk zijn om deze slag overal in Helmond in één keer te maken. Voor de komende jaren leggen we de prioriteit in de gebieden waar nu al ontwikkelingen op het gebied van woonzorgvoorzieningen rondom winkelgebieden zijn voorzien:

- Helmond-Noord (Pannenhoeve/Vondellaan en de Eeuwsels/De Bus)
- Helmond-West (Hagenwinden/Haagstraat)
- Annawijk/Suytkade (Steunpunt in plint/winkelcentrum)

- Binnenstad-Oost (Tolpost)
- Mierlo-Hout (Alphonsus)

Daarnaast zullen we bij komende stedelijke ontwikkelingen zoals het Centrumplan en de bouw van Brandevoort vanaf het begin af sturen op de realisatie van woonservicegebieden en dekkende voorzieningenpakketten.

5 Tot slot: intentie en rolopvatting gemeente

We willen met het vaststellen van een gemeentelijke visie op wonen, welzijn en zorg vooral onze burgers en partners duidelijk maken dat we het grote belang van de ontwikkelingen op dit terrein erkennen, dat we ons verantwoordelijk voelen en dat we onze wettelijke regietaak willen oppakken. Maar tevens willen we dat het vaststellen van de visie vooral wordt gezien als een uitnodiging tot meedoen en een aanbod tot dienstbaarheid en partnerschap.

We willen dat het vaststellen van onze visie onze partners de juiste balans biedt tussen ruimte en houvast. Door inhoudelijke geografische kaders te schetsen en prioriteiten aan te geven weten corporaties, welzijns- en zorginstellingen waar zij de komende jaren aan toe zijn. Zij kunnen nu vanuit hun eigen verantwoordelijkheid aan de slag gaan om vanuit hun eigen professionaliteit en expertise zaken in te vullen, uit te werken en – vooral – te realiseren. Zij mogen daarbij zolang zij binnen de gestelde kaders blijven en hun verantwoordelijkheid nemen rekenen op een meegaande, dienstbare en faciliterende gemeente.

Indien zij hun verantwoordelijkheid onvoldoende nemen of de kaders uit deze visie overschrijden, dan zullen ze een strenge en daadkrachtige gemeente tegenover zich vinden.

We willen onze partners uitnodigen om de visie die in dit document is gepresenteerd formeel te onderschrijven. Als dat is gebeurd gaan we wat ons betreft voortvarend aan de gang met het realiseren van deze visie. We stellen ons voor dat dat gebeurt door voor elk van de zes prioritaire gebieden (gefaseerd) tot gezamenlijke uitvoeringsplannen te komen.

Wij zullen daarin onze verantwoordelijkheid nemen door

- intern te zorgen voor de nodige dwarsverbanden en een stevige organisatorische verankering
- binnen onze (meerjaren) begroting helder te maken wat onze inzet op dit terrein kan zijn
- capaciteit vrij te maken voor het mee-ontwikkelen van de zes genoemde prioritaire gebieden.

Bijlage 1 Uitkomsten workshops Woonservicegebieden

Wmo-conferentie 25 april 2007

Waarom zijn woonservicegebieden nodig?

- Burger: ze maken het mogelijk om in je eigen wijk te blijven wonen, ook als je zwaardere beperkingen hebt
- Aanbieder: ze maken het mogelijk om dienstverlening op maat aan te bieden, binnen de financiële kaders die daarvoor voorhanden zijn

Wat zijn woonservicegebieden?

- Woonservicegebieden zijn wijken waar optimaal service en diensten worden geleverd die aansluiten bij de behoefte
- Alle doelgroepen zijn in de wijk welkom
- én waar mensen (ook die met beperkingen) aansluiting vinden bij de sociale netwerken waarvan zij deel willen uitmaken
- Binnen een woonservicegebied is een woonzorggebied. Hier worden geclusterd woonzorgarrangementen aangeboden voor diegenen die intensieve zorg nodig hebben
- Burgers weten waar zij in hun wijk terecht kunnen met vragen, initiatieven en aanbod

Hoe ziet een woonzorggebied eruit?

- In een woonzorggebied is binnen een straal van 250 meter een volledig pakket aan woonzorgvormen aanwezig.
- Dit creëert zekerheid omdat mensen weten dat en hoe ze daar terecht kunnen als het echt nodig is
- Om volledige zorgverlening te garanderen, is in een woonzorggebied een kern van minimaal 25 intramurale plekken aanwezig.
- Alle voorzieningen die intramuraal aanwezig zijn worden hier voor zelfstandigen aangeboden

De sociale dimensie in woonservice- en woonzorggebieden

- Zelfstandig wonen moet niet leiden tot alleen leven. Daarvoor is veel aandacht nodig voor de sociale dimensie. Het gaat niet alleen om wonen, zorg en dienstverlening, maar om welbevinden
- Ontmoeting ontbreekt momenteel, juist voor kwetsbare mensen
- Sociale netwerken en informele structuren moeten spontaan tot stand komen
- Als professionals te snel de zaak overnemen, wordt initiatief doodgeslagen
- Anders dan in een intramurale setting worden er dus geen voorgekookte activiteiten aangeboden
- In plaats daarvan worden in het woonservicegebied initiatieven van burgers (jong en oud, beperkt en gezond) gefaciliteerd met menskracht, accommodaties en middelen)
- Bij zelforganisatie is een basis van 'lotgenoten'-groepen nodig, pas daarna komt het 'mengen' van groepen in beeld

Kan iedereen in een woonservicegebied wonen?

- Ja, doordat in ieder woonservicegebied een kern van intramurale plekken aanwezig is, is overal het totale aanbod aan woonzorgarrangementen gegarandeerd

Hoe zorgen we dat woonservicegebieden er komen?

- De gemeente moet het voortouw nemen door in elke wijk een woonservicegebied aan te wijzen
- De gemeente zorgt dat in dit gebied basisvoorzieningen aanwezig zijn en dat de openbare ruimte toegankelijk is voor iedereen. Daarvoor is niet alleen nodig dat dat fysiek kan (stoepen, trappen, etc) maar ook dat men zich sociaal veilig voelt. De gemeente geeft aan op welke termijn deze zaken gerealiseerd zullen zijn
- Vervolgens kunnen aanbieders van wonen, zorg en welzijn hun plannen maken. De gemeente zorgt ervoor dat partijen bij elkaar worden gebracht en faciliteert indien nodig (bouw-)plannen
- De gemeente zorgt dat mensen die initiatieven willen nemen daarin worden gefaciliteerd door ze indien gewenst te ondersteunen met praktische ondersteuning, subsidies, informatie, contacten, professionele ondersteuning etc.
- In woonservicegebieden moet golf aan initiatieven op gang komen. De gemeente zorgt dat deze initiatieven elkaar versterken en elkaar niet in de wielen rijden.

Overig

- De gemeente moet in een visie vastleggen op welke maatschappelijke ontwikkelingen men wil tegensturen en van welke men juist wil profiteren
 - Tegengaan:
 - het buiten de boot vallen van bepaalde groepen
 - tweedeling langs inkomen
 - concentratie van groepen zorgvragers/ouderen
 - Profiteren:
 - ontwikkeling van nieuwe diensten en arrangementen door de markt
 - kracht en geld van 'nieuwe ouderen'

Bijlage 2 Drie categorieën woonvormen

A. Beschermd wonen

Beschermde woonvormen bieden zwaardere vormen van zorg in een zo gewoon mogelijke omgeving. Deze woonvorm bevindt zich in de directe nabijheid van een steunpunt met 24-uurs aanwezige zorg in verband met de mogelijkheid van 24-uursbegeleiding en toezicht. Naast privé-ruimten zijn in deze woonvorm ook gemeenschappelijke ruimten en zorgruimten aanwezig.

Beschermd wonen vindt plaats in verpleeghuizen en in een deel van de verzorgingshuizen. In toenemende mate vallen verschillende kleinschalige vormen van groepswonen hieronder. Voorbeelden hiervan zijn kleinschalige woonprojecten voor dementerende ouderen, zoals het project van woCom in schoolwoningen Brouwhuis, maar ook het Thomashuis voor gehandicapten. In de gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg wordt de term beschermd wonen ook gebruikt voor individueel of groepswonen in de wijk met af en toe begeleiding; hiervoor is de benaming begeleid wonen te prefereren. Dit komt onder andere voor bij ORO en GGZ.

B. Verzorgd wonen

Woningen in deze categorie zijn zelfstandige woningen of wooneenheden die naast eisen van toegankelijkheid en levensloopbestendigheid ook voldoen aan de eis van de aanwezigheid van zorginfrastructuur in de directe omgeving. Deze zorginfrastructuur maakt het mogelijk woonzorg-arrangementen aan te bieden met zorg op afroep. Zorg op afroep betreft niet-planbare diensten, waarbij tijd en plaats van tevoren niet bekend is. De aard van de zorg is meestal kortdurend, maar moet wel snel geboden kunnen worden. Woonvormen waarbij de mogelijkheid tot het verkrijgen van extramurale verzorging, verpleging en begeleiding én hotel- en welzijnsdiensten een onlosmakelijk onderdeel uitmaken van het geboden arrangement. In de woning is qua maatvoering extra ruimte voor verzorging. Zorgvoorzieningen en diensten bevinden zich vaak in de directe nabijheid, al dan niet binnen het complex.

Onder deze categorie vallen aanleunwoningen bij zorgcentra, woonzorgcomplexen voor ouderen, begeleide woonvormen voor verstandelijk gehandicapten en Fokuswoningen voor ernstig lichamelijk gehandicapten. Ze hebben gemeen dat op complexniveau gearrangeerde verzorging, begeleiding of dienstverlening wordt aangeboden. Er is echter geen sprake van 24-uurszorg met toezicht.

C. Geschikt wonen: nultredenwoningen / levensloopbestendige woningen

Geschikt wonen slaat op woningen, waarin iedereen met enige vorm van beperking zelfstandig kan wonen. De woning is door ligging, de mogelijkheden voor begeleiding, door technologische en ICT- / domoticavoorzieningen of kleine dan wel grote aanpassingen geschikt voor bewoning door ouderen, gehandicapten en mensen met een psychische beperking. De grootste doelgroep voor het "Geschikt wonen" zijn de ouderen. Woningen die onder deze noemer vallen zijn voor het leeuwendeel zogenaamde "nultredenwoningen" of "levensloopbestendige woningen".

Nultredenwoningen: woningen waarin alle woonruimten (woonkamer / keuken / slaapkamer / toilet / badkamer) gelijkvloers bij elkaar gelegen zijn, de voordeur is zonder trap te bereiken, drempels zijn heel laag of ontbreken. Het kunnen grondgebonden woningen zijn, of benedenwoningen, of appartementen met lift.

Levensloopbestendige woningen: woningen die voldoen aan drie criteria, te weten:

- Intern en extern toegankelijk als nultredenwoning. In principe geschikt voor bewoning in alle levensfasen, dus ook voor ouderen en mensen met een handicap;
- Ook intern geschikt met voldoende manoeuvreerruimte voor rollator of rolstoel;

- In geschikte woonomgeving gelegen, met essentiële voorzieningen binnen loopafstand: winkels voor dagelijkse levensbehoeften, halte openbaar vervoer, bankfiliaal of postkantoor.

Bijlage 3 Woonservicegebieden, voorlopige indeling

